Specialpedagogprogrammet

Special Educational Needs Programme
90 hp

L7YSP

Gäller från: 2020 HT

Fastställd av

Styrelsen för utbildningsvetenskap

Fastställandedatum

2020-06-04

Reviderad av

Utbildningsvetenskaps nämnd för kursplaner

Revideringsdatum

2021-05-25

Diarienummer

LIU-2020-02080; LiU-2021-01303

Gavs första gången

HT 2007

Gavs sista gången

Ersätts av

Inledning

Utbildningsplan för utbildning av specialpedagoger

Genomförda och godkända studier enligt denna plan leder fram till
Specialpedagogexamen
(Postgraduate Diploma in Special Educational Needs)
Avancerad nivå

Examensrätt

Enligt Högskolelagen (SFS 1992:1434) 1 kap 11 § ankommer det på regeringen att föreskriva vilka examina som får avläggas vid högskolorna. Högskoleverket beslutar vid vilka högskolor dessa examina får avläggas. Högskoleverket har 2004-12-16 beslutat att tilldela Linköpings universitet rätten att utfärda specialpedagogexamen.

Utbildningens nivå, antal högskolepoäng och förkunskapskrav

Av Högskoleförordningen, SFS 1993:100, Bilaga 2, framgår att specialpedagogexamen uppnås efter att studenten har fullgjort kursfordringar om 90 högskolepoäng på avancerad nivå. Den studerande ska inom kursfordringarna genomföra ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng.

Förkunskapskrav är svenska och engelska motsvarande grundläggande behörighet på grundnivå samt utfärdad lärarexamen (grundlärarexamen, ämneslärarexamen, yrkeslärarexamen, förskollärarexamen eller motsvarande äldre examen) och tre års yrkeserfarenhet av lärartjänstgöring på minst halvtid efter utfärdad lärarexamen. Yrkeserfarenheten ska vara inom lärarexamens verksamhetsområde.

Syfte

För specialpedagogexamen skall studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att självständigt arbeta som specialpedagog för barn och elever i behov av särskilt stöd.

Mål

Kunskap och förståelse

För specialpedagogexamen skall studenten

- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen,
- visa kunskap om funktionsnedsättningar, inbegripet neuropsykiatriska svårigheter, och

- visa fördjupad kunskap och förståelse inom specialpedagogik.

Utbildningen till specialpedagog på avancerad nivå innebär att den studerande, efter tidigare avlagd lärarexamen, har fördjupat och vidareutvecklat sin kunskap och förståelse vad gäller specialpedagogisk forskning och teoribildning samt kan analysera och integrera teori och erfarenhetsbaserad kunskap. Studenten ska visa kunskaper om funktionsnedsättningar och neuropsykiatriska svårigheter och besitta kunskap för att hantera komplexa utbildnings- och undervisningssituationer.

Färdighet och förmåga

För specialpedagogexamen skall studenten

- visa förmåga att kritiskt och självständigt identifiera, analysera och medverka i förebyggande arbete och i arbetet med att undanröja hinder och svårigheter i olika lärmiljöer,
- visa förmåga att kritiskt och självständigt genomföra pedagogiska utredningar och analysera svårigheter på organisations-, grupp- och individnivå,
- visa förmåga att utforma och delta i arbetet med att genomföra åtgärdsprogram i samverkan med berörda aktörer samt förmåga att stödja barn och elever och utveckla verksamhetens lärmiljöer,
- visa förmåga att kritiskt granska olika vetenskapliga perspektiv på neuropsykiatriska svårigheter samt tillämpa kunskaper om neuropsykiatriska svårigheter i olika lärmiljöer,
- visa fördjupad förmåga att vara en kvalificerad samtalspartner och rådgivare i pedagogiska frågor för kollegor, föräldrar och andra berörda, och
- visa förmåga att självständigt genomföra uppföljning och utvärdering samt leda utveckling av det pedagogiska arbetet med målet att kunna möta behoven hos alla barn och elever.

Den studerande utvecklar färdighet och förmåga att identifiera och analysera förhålladen i pedagogisk verksamhet för att både förebygga och förhindra att svårigheter i undervisnings- och lärandemiljöer uppstår. Studenten kan aktivt medverka i det dagliga pedagogiska arbetet och stödja såväl enskilda elever som personal och föräldrar och tillämpa kunskaper om neuropsykiatriska svårigheter. Den studerande kan genomföra och kommunicera kartläggnings- och utredningsarbete på organisations-, grupp- och individnivå samt har förmåga att initiera, ansvara för och medverka i åtgärdande arbete i samverkan mellan verksamhetens olika professioner. Vidare har den studerande utvecklat förmåga att vara en kvalificerad samtalspartner och kan ge råd i pedagogiska frågor samt med hjälp av uppföljning och utvärdering leda utveckling av den pedagogiska verksamheten med målet att alla elevers olika behov ska tillgodoses.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För specialpedagogexamen skall studenten

- visa självkännedom och empatisk förmåga,

- visa förmåga att inom det specialpedagogiska området göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna,
- visa förmåga att identifiera etiska aspekter på eget forsknings- och utvecklingsarbete,
- visa insikt om betydelsen av lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

Den studerande utvecklar en god självkännedom och kan möta elever, föräldrar och personal med ett förhållningssätt som uttrycker empati, förståelse och respekt. Den studerande kan göra bedömningar, föreslå förändringar och lösningar samt fatta beslut som grundar sig på såväl akademisk kunskap som erfarenhetsbaserad sådan. Den studerande förstår betydelsen av lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper. Den studerande har förmåga att identifiera sitt behov av fortlöpande kunskap- och kompetensutveckling samt definiera etiska aspekter på eget forsknings- och utvecklingsarbete.

Innehåll

Specialpedagogik är ett mångvetenskapligt forsknings- och ämnesområde som hämtar kunskaper från främst de beteendevetenskapliga ämnena pedagogik, psykologi och sociologi. Specialpedagogens både breda och djupa kunskapsbas är en förutsättning för att kunna pröva och vidareutveckla pedagogiska teorier och metoder i syfte att utveckla inkluderande lärmiljöer för barn och elever i behov av särskilt stöd. En betydelsefull utgångspunkt för utbildningen till specialpedagog vid Linköpings universitet är den erfarenhetsbaserade kunskap som de studerande bär med sig in i utbildningen. Denna kunskap utvecklas vidare under studierna i programmet genom fältanknutna kurs- och examinationsuppgifter. Utbildningens främsta mål är att förena teoretiska kunskaper med erfarenheter från (special-)pedagogiskt arbete. Genom att utveckla analysförmåga, förståelse och ny kunskap i ett specialpedagogiskt perspektiv nås den kompetens som specialpedagogen ska besitta: förmåga att undervisa, utreda, utvärdera och handleda samt leda pedagogiskt arbete för barn och elever i behov av särskilt stöd. Studierna i Specialpedagogprogrammet delas in i tre block om vardera 30 högskolepoäng.

Block och kurser

BLOCK 1:

- Specialpedagogik – kunskapsområde och forskningsfält, 15 högskolepoäng
- Specialpedagogisk verksamhet, 15 högskolepoäng

Programmets första block innebär en introduktion till det specialpedagogiska forsknings- och verksamhetsområdet. Centrala begrepp och perspektiv, till exempel integrering, segregering och inkludering, analyseras och problematiseras för att bli möjliga att förstå och hantera i en undervisnings- och

utbildningskontext. Styrdokument som reglerar den specialpedagogiska verksamheten studeras. Kunskap om grupper och grupprocesser, kommunikation och samtal samt kunskap om handledning, ledarskap och utvärdering utvecklas. Därutöver behandlas etiska förhållningssätt och de värden, som ligger till grund för professionen som specialpedagog.

BLOCK 2:

- Lärande och utveckling, 15 högskolepoäng
- Möjligheter, hinder och utmaningar i lärandet, 15 högskolepoäng

Det andra blocket innebär fördjupade studier med fokus på teorier om och metoder för lärande. Möjligheter och hinder för lärande studeras med utgångspunkt i aktuell specialpedagogisk forskning och olika lärteorier. Syftet är att skapa en grund för verksamhetsanalyser och för handledning av grupper och kollegor. Kunskaperna som utvecklas ligger också till grund för specialpedagogens uppgifter med inriktning mot utvärdering, utredning och skolutveckling. Vidare är barns och elevers situation i förskolans och skolans vardag föremål för studier. Kunskaper om samverkan och samspel med det omgivande samhället vidareutvecklas. Kunskaper om olika faktorers påverkan på lärsituationer och individer, samt insikt om att dessa upplevs och tolkas på olika sätt på organisations-, grupp- och individnivå, är av stor betydelse i kurserna. Neuropsykiatriska svårigheter, intellektuell funktionsnedsättning och olika socioemotionella problem analyseras och problematiseras. Syftet är att studenterna ska få förutsättningar för att analysera, förstå och i samverkan, på ett professionellt och välunderbyggt sätt, kunna utföra sitt arbete som specialpedagog.

BLOCK 3:

- Vetenskapsteori och forskningsmetod, 15 högskolepoäng
- Examensarbete, 15 högskolepoäng

Under det tredje blocket fokuseras vetenskapliga teorier och metoder i syfte att vidareutveckla ett analytiskt och kritiskt förhållningssätt. Tillämpning av dessa kunskaper sker i det självständiga arbete som avslutar programmet. Examensarbetet ska vara både vetenskapligt och yrkesrelevant. Forskning och debatt inom det specialpedagogiska fältet följs och ger kunskaper om problemformulering och akademiskt framställningssätt. Fördjupade kunskaper om olika metoder för undersökning, utvärdering och analys samt ett kritiskt förhållningssätt till forskning är viktiga delar i studierna.

Undervisnings- och arbetsformer

Att studera till specialpedagog

Specialpedagogprogrammet ges på halvfart och distans, med campusförlagda utbildningstillfällen. Under campusdagarna genomförs föreläsningar och seminarier, och mellan dessa tillfällen sker diskussioner, återkoppling och information via Lisam samt inläsning av kurslitteratur. Programmets kurs- och examinationsuppgifter är en del av de studerandes lärande och examinationerna organiseras som lärtillfällen. Reflektion och skrivande är viktiga inslag i utbildningen för att vidareutveckla såväl teoribaserad som erfarenhetsbaserad kunskap. Texter granskas kritisk och diskuteras av studenter och lärare vid seminarier. Samtal och diskussioner är redskap för att formulera och synliggöra kunskaper, som ett led i den professionella utvecklingen till specialpedagog.

Förkunskapskrav

- Grundlärarexamen
  eller
  Ämneslärarexamen
  eller
  Yrkeslärarexamen
  eller
  Förskollärarexamen
- Minst tre års yrkeserfarenhet på minst halvtid efter utfärdad examen inom examens verksamhetsområde.
- Godkänd svenska och engelska motsvarande grundläggande behörighet på grundnivå.

Självständigt arbete (examensarbete)

Inom Specialpedagogprogrammet ska den studerande genomföra ett självständigt yrkesrelevant och vetenskapligt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng.

Examenskrav

I Högskoleförordningen, SFS 1993:100, Bilaga 2, fastställs att specialpedagogexamen uppnås efter att den studerande har fullgjort kursfordringar om 90 högskolepoäng på avancerad nivå. För examen ska den studerande ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng.

Examensbenämning på svenska

Specialpedagogexamen

Examensbenämning på engelska

Postgraduate Diploma in Special Educational Needs

Särskild information

Tillgodoräknande

Sökande kan efter antagning till Specialpedagogprogrammet ansöka om tillgodoräknande av tidigare studier. Tillgodoräknanden görs av kurs om de tidigare studierna bedöms motsvara kursmålen.

Examination och betyg

Examinationer i Specialpedagogprogrammet regleras av Beslut om Riktlinjer för utbildning och examination på grundnivå och avancerad nivå vid Linköpings universitet (LiU-2019-00920). Betyg sätts på kurs-/fältuppgifter, examinationsuppgifter och hel kurs. Som betyg används godkänd och underkänd. På kursen Examensarbete, 15 högskolepoäng, används också betyget väl godkänd.

Handlingsplan

I syfte att stödja studerande som inte når förkunskapskraven inom programmet kan en handlingsplan upprättas. Initiativtagare kan vara t.ex. studenten själv, studievägledare eller programansvarig utbildningsledare. Handlingsplanen ska stödja studenten att strukturera och planera studierna och även beakta behov av annat stöd.

Rådgivande samtal

Vid tveksamhet om den studerandes möjligheter att med godkänt resultat fullfölja utbildningen eller dennes lämplighet att utöva specialpedagogyrket ska programansvarig utbildningsledare ta initiativ till ett rådgivande samtal. Om den studerande så önskar kan också en studeranderepresentant eller studievägledare delta i samtalet. Programansvarig utbildningsledare ska informera den berörda studenten om denna möjlighet. Den studerande ska även erbjudas samtal med studievägledare.

Examensbevis

Studerande som med godkänt resultat genomgått kurser så att kraven för Specialpedagogexamen är uppfyllda får efter begäran ett examensbevis. Av examensbeviset skall framgå vilka kurser som den studerande har fullgjort. Därutöver redovisas titel på det examensarbete som den studerande skrivit under utbildningen. I examensbeviset anges för vilken eller vilka verksamheter utbildningen är avsedd.

Avsteg från utbildningsplan

Om det föreligger synnerliga skäl får rektor i särskilt beslut ange förutsättningarna för, och delegera rätten att besluta om, tillfälliga avsteg från denna utbildningsplan.

Programplan

Termin 1 (HT 2024)

Kurskod	Kursnamn	Hp	Nivå	Veckor	VOF
941A08	Specialpedagogik - kunskapsområde och forskningsfält	15	A1X	v202434-202503	O

Termin 2 (VT 2025)

Kurskod	Kursnamn	Hp	Nivå	Veckor	VOF
941A09	Specialpedagogisk verksamhet	15	AXX	v202504-202523	O

Termin 3 (HT 2025)

Kurskod	Kursnamn	Hp	Nivå	Veckor	VOF
941A10	Lärande och utveckling	15	A1F	v202534-202603	O

Termin 4 (VT 2026)

Kurskod	Kursnamn	Hp	Nivå	Veckor	VOF
941A11	Möjligheter, hinder och utmaningar i lärandet	15	A1F	v202604-202623	O

Termin 5 (HT 2026)

Kurskod	Kursnamn	Hp	Nivå	Veckor	VOF
941A06	Vetenskapsteori och forskningsmetod	15	A1F	v202634-202703	O

Termin 6 (VT 2027)

Kurskod	Kursnamn	Hp	Nivå	Veckor	VOF
941A12	Examensarbete	15	A1F	v202704-202723	O

Hp = Högskolepoäng
VOF = Valbar / Obligatorisk / Frivillig
*Kursen läses över flera terminer